

Sunpaper najaar 2002

Van het nieuwe bestuur

Er is de laatste veel gebeurd. Zo hebben we een grotendeels nieuw bestuur. Wij stellen ons hierbij even voor.

Voorzitter: Henk van Woerden

Penningmeester: Niek van Dam

Secretarissen: Michiel Damen en Paul Witte

Algemene leden: Freek den Beer, Frank Broersma, Walter Jansen en Johan Woudstra.

Na de laatste ledenvergadering die in het voorjaar gehouden werd hebben wij een flinke investering gedaan. Alle toen afgesproken systemen zijn ook aangeschaft en hebben de hele zomer energie geleverd. Nog niet alle panelen worden op dit moment gemonitord, dat zal nog wat werk kosten. Zie hiervoor de plannen van de technische commissie elders in deze Sunpaper.

We denken een zeer gevarieerd nummer van deze Sunpaper gemaakt te hebben. Kijk maar eens naar de inhoudsopgave.

Veel leesplezier,
Uw secretarissen.

Inhoudsopgave

1. De ontwikkelingen volgens Henk	2
2. Verslag bijeenkomst ODE-PV-sectie.....	3
3. PV in Europe	6
4. Van de technische commissie.....	7
5. Metingen zomer 2002	8
6. Groene energie op het internet... ..	9
7. PV-Nieuwsbrief, door Hendrik Gommer	9
8. PV-Nieuwsbrief Kabinet valt!	11
10. Open brief aan staatsecretaris VROM.....	12

1. De ontwikkelingen volgens Henk

Met de uitbreiding van onze installatie gaat het, uiteraard, erg goed. Dit voorjaar is er een zaterdag hard gewerkt door de technische club van de vereniging en zijn de nieuwe panelen geplaatst. Er staat nu 3 kWp aan panelen op het dak. Het plaatsen van de invertors en het aansluiten is door enkele studenten van de THR kort daarna gebeurd. Er is in het, nu zo ongeveer afgelopen, seizoen flink mee geproduceerd. De hele voorraad OKE4 invertors is geplaatst.

Verder hebben de bedrijven Exendis en Philips beide een inverter van 250 resp. 300 Watt ter beschikking gesteld.

Het is opvallend dat de nieuwe typen invertors niet meer het vertrouwde "1 inverter op 1 paneel" principe hanteren maar dat men uitgaat van een systeem met een paar panelen in serie.

Stringinvertoren

Het zo vertrouwde AC concept, per paneel van ongeveer 100 tot 125 Watt een inverter van 90 tot 130 Watt, wordt daarmee geleidelijk losgelaten door de inverter fabrikanten. In plaats daarvan worden steeds meer kleine stringinvertors ontwikkeld. De Gridfit 250 van Exendis is sinds deze zomer te koop. Philips en Comteq (bij ons nog bekend als NKF electronics) volgen waarschijnlijk nog dit jaar. Men claimt een iets hogere opbrengst bij lagere kosten.

De achterligende gedachte is om bij een installatie van één of twee panelen het AC concept, één inverter per paneel, toe te passen. Voor wat grotere systemen, van twee tot zes panelen, één of twee stringinvertors te gebruiken en voor weer grotere systemen tot 3 kW een éénfasige systeem inverter en voor weer grotere systemen een driefasige systeem inverter toe te passen.

In Duitsland en Oostenrijk worden vaak string inverter van nog weer iets groter vermogen gebruikt, men begint daar met invertors van 500 tot 600 Watt. Voor de duidelijkheid, een string betekent hier een aantal panelen in serie. De spanning wordt daarmee hoger.

Nog weer grotere invertors van bijvoorbeeld 1 tot 3 kW werken meestal met een aantal strings waarvan de strings dan weer parallel staan. In Europa wordt de waarde van de "spanning op het dak" om veiligheids redenen meestal beperkt tot ongeveer 100V. Daarboven moeten flink wat veiligheids maatregelen worden genomen.

In Amerika wil men die spanning graag nog lager houden: onder 30 Vdc. Hierbij worden dus panelen met een lage spanning gebruikt die parallel worden geschakeld. Terwijl in Japan vaak de panelen in serie worden gezet waarbij de spanningen kan oplopen tot 600 Vdc.

De veiligheidsvoorschriften bepalen dus installatie keuze.

Onze nieuwe invertoren

Van zowel de nieuwe typen invertors van Exendis en van Philips hebben we dus een nieuw type in gebruik. Beide invertors staan aangesloten op een set amorfe Kaneka panelen. Amorfe panelen hebben een iets ander spanning-stroom gedrag dan de gebruikelijk kristallijne Silicium panelen. In overleg met de fabrikanten is deze keuze gemaakt. Beide invertors doen het erg goed. Ze leveren 3% tot 5% meer dan het

gemiddelde van de hele installatie. Omdat het niet duidelijk is in hoeverre de panelen hiervoor verantwoordelijk zijn zegt dit niet zoveel. In het voorjaar gaan we opnieuw de meetopstelling configureren met de bedoeling kwalitatief betere meet resultaten te krijgen.

onderdimensioneren

Bij het gekozen concept worden veelal een paar panelen in serie gezet tot een werkspanning van bijvoorbeeld 70 tot 100 Volt. Bij de veel gebruikte panelen van 110 of 120Wp per paneel en een werkspanning van 24 tot 35 Volt kom je dan op een string van 330 tot 360 Watt op een 250 of 300 watt omvormer. Dit wordt veel gedaan en wordt onderdimensioneren genoemd. De inverter heeft een lager vermogen als de panelen. Het nadeel is dat op de beste productie momenten van het jaar niet alle energie van de panelen wordt afgenomen. Dit geldt echter voor een beperkt aantal dagen en op zo'n mooie dag nog voor een beperkt aantal uren.

Het voordeel is dat de inverter een groter deel van zijn (haar?) tijd op zijn optimale rendement werkt en dat de installatie s'ochtends iets vroeger opstart en s'avonds iets later stopt vanwege de in en uitschakel drempel.

Per saldo is het voordeliger om de inverter iets, tussen 10% en 20%, onder te dimensioneren.

Activiteiten.

Het opzetten van de metingen voor de PSI 300 van Philips en de Gridfit van Exendis. Verder zijn er nu een projectgroep studenten van de THR bezig met een onderzoek naar meetmethoden aan duurzame energie (PV) installaties.

Er wordt ook gewerkt aan een onderzoek naar aarding en bliksem afleiding in samenwerking met ECN.

Welaan, het loopt weer lekker en er zijn weer nieuwe plannen.

U hoort er wel weer van.

Vriendelijke groet, Henk van Woerden.

2. Verslag bijeenkomst ODE-PV-sectie

NB Omdat Diederik Samsom meteen moest beginnen met zijn inleiding begint dit verslag met een weergave daarvan. Later pas het gebruikelijke voorstellingsrondje.

Echte Energie, Diederik Samsom (directeur)

Echte Energie (EE) levert anders dan de andere groenstroomverkopers, echte groene stroom om drie redenen:

- Geen vuile handen doordat het bedrijf niet aan andere klanten grijze stroom verkoopt;
De stroom wordt echt duurzaam opgewekt. Elke vijf minuten wordt gecheckt of de windturbines van de leveranciers draaien. Bij uitval inkoop van extra stroom uit biomassa. Bij andere groenstroomleveranciers kan de 'groene' stroom af en toe best uit bv een kerncentrale komen, als dat maar ooit wordt gecompenseerd door extra schone-stroomproductie. NB Omdat de levering nu (nog) beperkt is hoeft in dat geval de grote exploitant van biomassa-stroom niet op zijn beurt zijn stroom in te kopen; voor hem speelt de fluctuatie zich in de marge af.

- Bronnen: 50% wind, 50% zuivere biomassa. 'Zuivere koffie' dus. PV speelt kwantitatief nog een marginale rol, maar EE wil PV een plaats geven door het speciale teruglevertarief. Dit moet aanschaf door particulieren van pv uitlokken; afhankelijk van de investeringssubsidie heb je de aanschaf van je zonnepanelen er dan m.o.m binnen afzienbare tijd uit.
- Tot 600 WP krijgt de PV-eigenaar die klant wordt van EE, 7 E-cent/kWh vergoed. Ook als hij de stroom zelf verbruikt. Voor zover dat zo is spaart de klant dus de kosten van zijn stroom uit en verdient hij 7 ct. Een teruglevermeter is niet nodig; op basis van systeemgegevens gaat EE uit van een schatting van de vermogensopbrengst. Achtergrondgedachte is honorering van de uitsparing van de netkosten; de elektrische aansluiting is er immers al itt bv bij een windmolenpark. Boven 600 WP is wel aparte kWh meter nodig; alleen teruggeleverde stroom wordt vergoed, maar wel tegen 24 E-cent/ kWh. Daarmee geeft EE een hogere vergoeding dan zijn concurrenten op dit gebied. EE denkt na over een systeem zoals Essent hanteert: geen meter nodig die teruglevering registreert, maar een schatting op basis van gemiddelde elektriciteits-verbruikspatronen hoeveel men zelf gebruikt resp. teruglevert bij verschillende groottes van PV-systemen.

Voor de energie die gekocht wordt bij echte energie wordt 18 ct/kWh gerekend.

Voor meer informatie over "echte energie" zie:

<http://www.echte-energie.nl>

Eclipse, Peter Wieriks

Peter Wieriks zet eerst de structuur van E-Concern uiteen; dit bestaat uit Econergy, voor ontwikkelen, vervaardigen en leveren van producten. Eclipse is daar één van. Men brengt o.a. ook panelen uit waarop het energieverloop van pv of een zonneboiler zichtbaar wordt gemaakt (o.a. de EdiSun) Ecofys is de adviespoot die (mede) projecten uitvoert, bv. het Nieuwlandproject samen met de REMU. Ook de website Greenprices komt uit de koker van Ecofys. Tenslotte is Ecostream de marketingpoot, hieronder valt ook het callcenter; Ecostream heeft ook contact met gemeenten om handvaten te geven bij energiebeleid (subsidiereregelingen enz.) NB voor PV-verenigingen dus mogelijk een interessante partner!

De Eclipse is een registreerapparaat dat in opdracht van REMU is geleverd aan een aantal bewoners van PV-huizen in Nieuwland. Dit is een normale doorsnede van de bevolking, en de toepassing wordt redelijk positief ontvangen. Men kan er o.a. op aflezen het stroomverbruik ten opzichte van het maximum en idem mbt de pv-opbrengst. Ook het percentage bijdrage pv-stroom aan het eigen stroomverbruik. Het apparaat is aan te sluiten op pulsgevende kWh-meters. Eerst moeten gegevens over eigen pv-systeem (piekvermogen, evt. beschaduwning enz.) worden ingevoerd. Mbv memorycards (invoeren in het apparaat, daarna in de computer) kan men grafieken produceren van de gegevens over bepaalde perioden. Men kan ook berekenen wat men terugontvangt van het energiebedrijf. Het systeem heeft wel een eigen stroomverbruik.

De Eclipse is geschikt voor educatieve doeleinden, bv. op scholen. Ook de energiemanager van een bedrijf kan ermee werken. Dit gaat normaal via internet. Kosten plm. E 500, dus nogal duur voor een enkel huishouden. Maar ideaal voor bv praktijken als artsen e.d. Econergy ontwikkelt momenteel eenvoudiger varianten, bv alleen voor stroomgebruik of pv-opbrengst. (Productinfo Eclipse uitgedeeld)

Voor meer informatie zie:

<http://www.e-conergy.com/eclipsepv/index.asp>

Rondje voorstellen/ activiteiten

Joop Boer, St. Zonnewijzer te Groningen. Plaatst zelf ook goedkoop PV-systemen. Goede contacten met de gemeente, buurtverenigingen en scholen. Tevens advies en bemiddeling. Heeft zelf 680 WP-systeem, levert liefst twee derde aan het net.

Guus Bruin, zonscout bij Kennemerwind. Momenteel geen nieuwe activiteiten te melden. Wim van Heerde, EPA-adviseur, verschillende act. voor ode, promoot ook hot-fill-toepassing.

Michiel Damen, lid van ver. Sunergy. Actief in meten pv-gegevens in samenhang met temperatuur. Nog steeds last van hackers waardoor nog steeds niet op internet. Hopen de problemen nog dit jaar te hebben opgelost.

Frits Ogg, actief bezitter pv-systeem en penningmeester ODE.

Willem Scheuerman, Coöp. Zeeuwind. Besteden deel winst aan (aanvullende) subsidie pv voor leden. Dit jaar weer actie aan de gang; respons van 35 leden. Ook mensen die bestaand systeem uitbreiden. Verder acties onder kleinbedrijven en landbouwers.

Initieert ook activiteit met Regionaal Pedagogisch Centrum te Zeeland om pv op scholen te introduceren. Verwacht respons van 15 scholen. Bedoeling is dat leerlingen opbrengsten van pv-systeem doorgeven, educatief element.

Jadranka Cace, bestuurslid zon bij ODE. Runt onderzoeks- advies- en projectmanagementsbureau RenCom met specialisatie pv en kleine windmolens. Meldt dat er weer gemeenten actief worden met acties/subsidies voor o.a. EPA en pv, als gevolg van 'Johannesburg'. Moeite waard om dit in de gaten te houden!

NB geconstateerd wordt dat kwaliteit van EPA vaak zeer slecht is (ook gepubliceerd door Consumentenbond), terwijl dit toch nodig is voor extra PV-subsidie. Niet veel aan te doen; het ligt aan gebrekkige software (ondanks certificaat op EPA's), matige adviseurs dan wel adviseurs met bepaald belang (verkoop van hun producten). Je kunt in ieder geval wel aan EPA-adviseur vooraf eisen dat hij (indien van toepassing) ook pv cq zonneboiler adviseert.

René Blickman, voorzitter Vereniging Zonnestroom, werkt ook bij Fa. Stroomwerk en Solar Service Center.

Henk Genet, al tijd bezig met pv-dak maar is het met leverancier nog niet eens kunnen worden over merk panelen.

Nico Lamers, bezit 1300 Wp, opbrengst 1000 kWh/jaar.

Dick Wansink, Voorzitter Ver. Zon en Licht Rijnland. Zelf electricien. Helpt ook booteigenaren aan zonnestroom, heeft methode ontwikkeld om panelen diefstalproof te bevestigen.

Floris Wouterlood, PV-eigenaar, bestuurslid/ pr-man/webmaster Zon en Licht, bezig met boek over duurzame energie. Ervaring met welstandscommissie rond de aanschaf van zijn zonnepanelen.

Frank Wiezer (notulen), ODE-bureau, overweegt ECO-nok aan te schaffen

Een en ander

Geconstateerd wordt dat de vaak aanzienlijke subsidie op pv pas kan worden geïnd wanneer eerst de rekening is betaald. Men moet dus een flink bedrag voorschieten wat voor veel mensen een drempel vormt. De gemeente Groningen heeft een potje waaruit pv-klanten zolang geld kunnen lenen. De Stichting Zonnewijzer (bekend met zijn achterban) geeft van kandidaten aan of de gemeente aan kan op terugbetaling. (Risico blijft bij gemeente).

De toekomst van de verschillende subsidies is momenteel onzeker. Zo lijkt de VAMIL te worden afgeschaft en is najaar 2002 de EIA-pot leeg. Die schijnt in 2003 weer te worden gevuld maar of de fiscale grondslag zo voordelig blijft als nu is onzeker (mededeling René Blickman).

Netaansluiting: Hoeveel wp op nog een groep kan worden aangesloten, wordt bepaald door het Ampère van de omvormer, niet van de zonnepanelen erachter. Bij teveel Amp. is het vaak eenvoudiger (hoewel toch nog specialistenwerk) om voor het teveel een andere groep op te zoeken waar nog ruimte is, dan een nieuwe groep aan te leggen.

GroenLinks heeft pv-actie lopen: via subsidiestapelings pv-systemen voor E 1,40 per Wattpiek.

Floris Wouterlood meldt dat aan Gridfit 250-omvormers systematische gebreken zitten waardoor zij soms te weinig of geen vermogen leveren. De omvormers kunnen kosteloos worden geruild waarna de gehele garantieperiode opnieuw ingaat. Noteer serienummer.

Volgende keer

zaterdag 14 december in Deventer, bij Solar Center/ Vereniging Zonnestroom.
Onderwerp o.a. garantie op PV/ PV-systeem.

3. PV in Europe

Je komt nog eens ergens met zo'n hobby. Vooral nu de THR van een opleiding duurzame technologie aan het opzetten is. Zo ben ik van 5 tot 12 oktober naar de "PV in Europe" conferentie geweest in het mooie Rome. Behalve van de conferentie heb ik ook van de gelegenheid gebruik gemaakt en van de oude rommel in de stad genoten. Maar over de conferentie. Die was buitengewoon goed opgezet. Er was een tentoonstelling met bestaande en bekende fabrikanten maar ook veel nieuwe fabrikanten. Er waren lezingen en workshops. Het meest interessant was de postersessie, en niet alleen omdat wij daar ook een poster hadden. Daar waren de nieuwe ideeën te vinden. Zo was er een heel simpel en daarmee verbluffend goed installatieconcept ontwikkeld door het bedrijf Nederlandse Oskomera in samenwerking met ECN en Henk Oldekamp. Het maakt gebruik van frame-loze panelen uit de 15 Volt klasse die gemonteerd worden op een frame. Het frame functioneert als stroomgeleider. Het heet PV Wirefree. Snelle eenvoudige montage, weinig materiaal gebruik, veilige lage spanning, alleen maar voordelen dus. Het verkeert nog in de ontwerpfase en moet nog gecertificeerd worden, maar als voorbeeld van innovatieve ontwikkelingen en dan van vaderlandse bodem nogwel.

Verder waren er veel papers over zaken als celonderzoek, rendement verbetering enz enz. Daarover later misschien meer.

Henk van Woerden.

4. Van de technische commissie

Metingen off-line

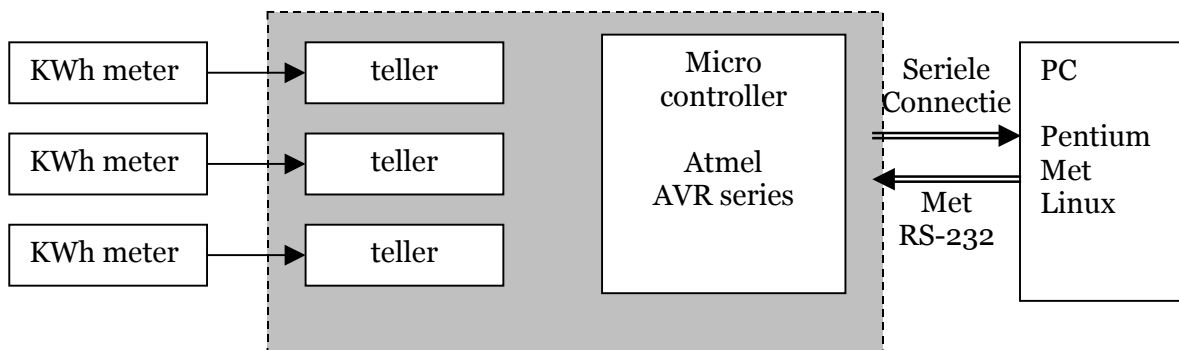
Veel bezoekers van onze website hebben deze zomer tevergeefs gezocht naar de on-line meetgegevens. Sinds in het voorjaar een pc van Sunergy gehacked was en daarna nog een andere computer is een rigoureuze maatregel genomen: Het experimentele deel van het netwerk heeft geen verbinding meer met het internet. Met andere woorden: de meetcomputer kan geen meetgegevens meer verspreiden via het internet.

Gelukkig zijn de stroomopwekkingen en de metingen gewoon doorgegaan. Een aantal meetgegevens zijn elders in deze Sunpaper weergegeven.

Plannen

De plannen van de technische commissie voor de nabije toekomst:

- Het (opnieuw) online beschikbaar maken van onze metingen aan de PV panelen
- Het toevoegen van een lichtintensiteits meting
- Iedere groep van zonnepanelen voorzien van een eigen kWh meter welke voorzien is van een puls uitgang. Uiteindelijk willen we deze gegevens ook online beschikbaar maken.
- Display paneel aansluiten bij de ingang van de THR. Dan is voor studenten en bezoekers op dit paneel te zien wat de opbrengst van de Sunergy installatie is.
- Panelen die nog geen inverter hebben voorzien van een inverter

Uit het derde aandachtsstreepje (we willen van alle panelen de opbrengst bij gaan houden) volgt nog wat werk. Voor alle kWh meters moet een aansluiting gemaakt worden op onze centrale meetcomputer. Daarvoor is een interface nodig. In de tekening is deze in het grijze gebied getekend.

Wie denkt dat hij/zij kan helpen met het realiseren van deze interface kan contact opnemen met:

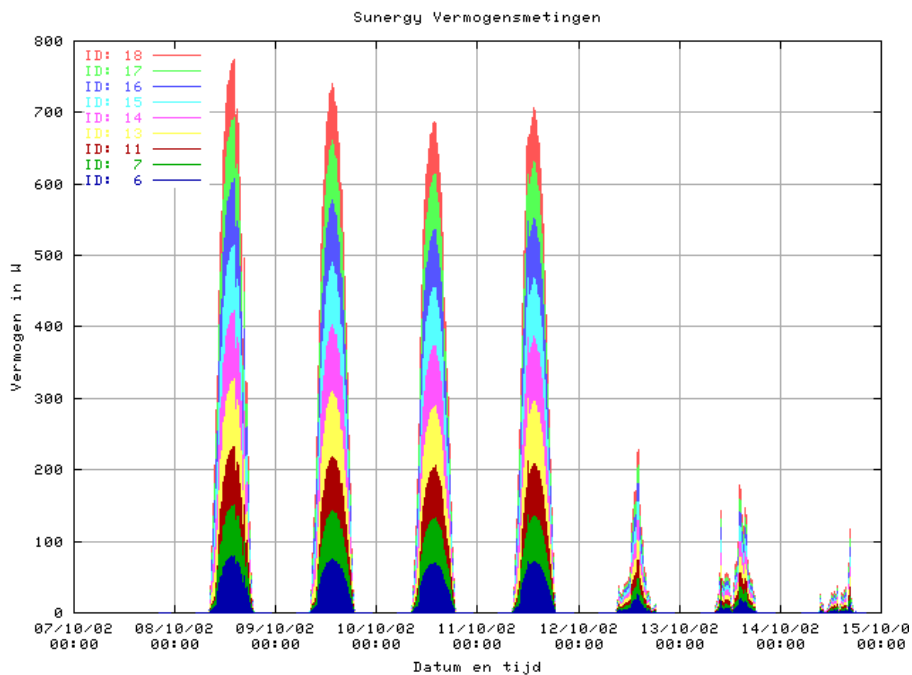
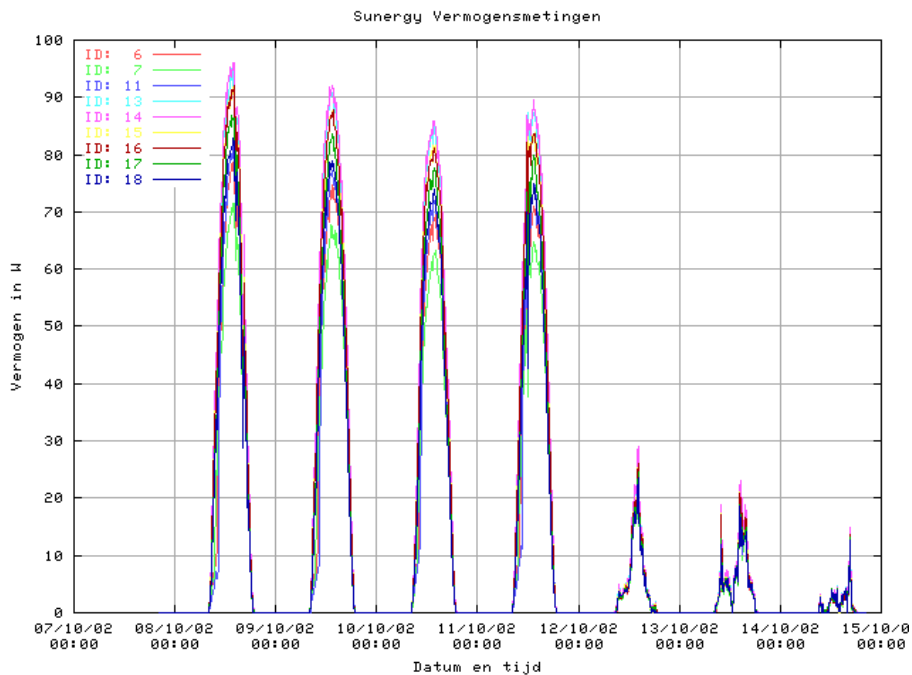
Michiel Damen (M.E.C.Damen@its.tudelft.nl)

Paul Witte (wt@thrijswijk.nl)

5. Metingen zomer 2002

Tijdens de zomer is er gewoon doorgemeten aan de zonnepanelen. De metingen waren niet beschikbaar via het internet, maar de vermogens die geleverd werden door de PV panelen is wel degelijk vastgelegd. Hieronder een recent voorbeeld.

6. Groene energie op het internet...

Ondanks de malaise in de ICT-sector groeit het internet als bron voor informatie over tal van onderwerpen waaronder natuurlijk ook de groene energie. Dat niet alles rozegeur en maneschijn is in het alternatieve wereldje kunt u in de bijdrage van Hendrik Gommer in deze Sunpaper lezen. In dit artikel alleen maar goed nieuws.

sunergy.thrijswijk.nl

Goed nieuws is dat onze eigen site een flinke facelift heeft ondergaan. Alle in de loop van de tijd gemaakte onderdelen zijn in het nieuwe format gezet. Hierdoor is de site veel meer een geheel geworden. Bovendien is door het gebruik van slechts een paar goedgekozen lettertypen een rustiger en beter leesbaar beeld ontstaan.

De metingen komen naar verwachting zeer binnenkort weer online zodat ook de meest actuele meetgegevens 'at your fingertips' komen.

We hebben onze site ook aangemeld bij top50solar. Klik eens op dat symbool en u vindt de 50 meest bezochte sites op zonne-energie gebied in Nederland. Dat kunnen de 50 meest interessante wel eens zijn...?

www.MySolar.nl

Via een uitgekiend vragenlijstje van een 'wizard' krijg je een overzicht van aanbiedingen van een zonnepaneel. Dat geeft in een zeer kort tijdbestek een idee van de mogelijkheden. Helaas zijn niet alle leveranciers hierin betrokken zodat het misschien de moeite loont om toch nog wat verder te kijken.

Daarnaast heeft MySolar veel informatie op o.a. het gebied van subsidies.

www.ecn.nl/solar/yield/index3.html

Veel van onze actieve leden zijn vooral technisch geïnteresseerd. De jaarlijkse opbrengsten zijn onderwerp van gesprek (en van speculatie...)

Voor hen heeft de ECN een snoepje in de aanbieding. Technische gegevens van panelen en inverters die de ECN op zijn testbank heeft vastgesteld. Wij zijn natuurlijk gek op de mooie grafieken. Overigens is de site nog niet officieel met biedt slechts een 'preview'.

Hoe zal het er in de definitieve versie dan uit gaan zien?

7. PV-Nieuwsbrief, door Hendrik Gommer

Onafhankelijk en kritisch nieuwsblad voor zonnestroom, prinsjesdag september 2002

Zonne-energie de klos

Dat de zwakkeren in de samenleving niet gebaat zijn bij een centrum-rechts kabinet was duidelijk. En dus konden we verwachten dat ook elektriciteit uit zonlicht, het troetelkindje van de duurzame energie harde klappen zou krijgen. En dat is vandaag gebeurd. Het slechte nieuws op een rijtje. Voor zover we het konden afleiden de begrotingen van EZ en VROM.

EINP vervalt per 1 januari 2003

Dit betekent dat verenigingen, stichtingen en andere non-profitorganisaties voortaan hun zonnepanelen voor de volle 100% zelf moeten betalen. Met uitzondering van enkele subsidie van energiebedrijven zelf, waarvan de potten ook in de loop van 2003 opdrogen.

MEP voor 'duurzame energie'

De aangekondigde 'compensatie voor groene energie' blijkt vooral betrekking te hebben op toepassingen als WKK en is een maatregel puur gericht op energiebedrijven. Dat er inmiddels ook andere partijen zijn die duurzame energie opwekken, lijkt nieuw voor Economische zaken want het woord zonne-energie in combinatie met de MEP is nergens te vinden. Een lege doos dus.

VAMIL vervalt

De variabele afschrijving voor bedrijven vervalt ook 'omdat deze gestapeld werd met de EIA'. Hierdoor blijft voor PV in plaats van een aftrekpost van max. 179%, nog slechts een aftrekpost van 79% over, waardoor PV ook voor bedrijven met flinke winsten niet meer interessant is.

EPR laatste hoop

De bevordering van duurzame energie die de koningin in haar troonrede beloofde, gaat er dus van uit dat photovoltaïsche zonne-energie niet tot de duurzame energievormen gerekend wordt. Ook hoort zonne-energie niet bij de zo zeer gewenste 'innovatie' door dit kabinet, zodat je je mag afvragen waar het verstand van dit kabinet gebleven is. Een klein lichtpuntje is nog dat de EPR voortaan onder VROM valt, een ministerie dat van oudsher nog iets met het milieu en duurzame energie in de gebouwde omgeving heeft. Maar VROM is zwaar gekort. Waar dit jaar nog zo'n 150 miljoen euro aan de EPR zal worden uitgeven, blijft er volgend jaar nog slechts 52 miljoen euro over. VROM doet zijn best om als meest verantwoordelijke jongetje van de klas nog te redden wat er te redden valt, maar of PV gestimuleerd zal blijven in 2003 en in welke mate is helaas nog steeds niet duidelijk.

Gevolgen

Alleen als het ministerie van VROM er in slaagt de EPR/EPA-regeling voor PV ongeschonden uit de strijd te laten komen, is er nog hoop voor PV in Nederland. In een commentaar vanmiddag 17 september 2002, meldde VROM zich daarvoor in te zullen zetten, maar helaas konden geen toezeggingen gedaan worden. Eind september zal daar waarschijnlijk meer duidelijkheid over zijn.

De concrete gevolgen van verlaging van de EPR voor PV zijn bij het ministerie van VROM bekend. Partijen die voor miljoenen aan contracten hebben afgesloten, het faillissement van diverse bedrijven in de PV-sector, het is niet mis!

De toekomst van zonne-energie in Nederland hangt dus aan een zijden draadje en dat is geen goed nieuws voor partijen die hun nek hebben uitgestoken voor investeringen in zonne-energie, innovatieve ondernemers en milieubewuste opdrachtgevers. Een hele snelle val van dit kabinet is wellicht de enige redding voor de PV-sector.

Commentaar Projectbureau MegaPV

Mooie woorden. Twaalf keer komt het begrip 'verantwoordelijkheid' voor in de troonrede. Innovatie is van belang! Durvers hebben we nodig! Ondernemers die hun nek

willen uitsteken. 'Nederland kent een grote traditie van internationale solidariteit.' 'Wij leggen u een samenhangende aanpak er bevordering van duurzame ontwikkeling onder andere op het gebied van water en energie voor.'

Als we de daden van dit kabinet tot op heden niet al kenden, hadden we werkelijk gedacht dat er eindelijk iets ging gebeuren voor durvers in de duurzame energie. Maar niets is minder waar. Het kabinet bestaat uit bangeriken, die de verantwoordelijkheid *afschuiven* naar de maatschappij, naar de partijen die hun nek hebben uitgestoken. Dat Nederland geen koploper meer wilde zijn, wisten we al sinds de begroting van EZ in 2002. Ook al sputterde de bijna voltallige kamer met gedegen argumenten tegen destijds, het mocht niet baten. De minister had wat anders in haar hoofd.

In 2001 werden plotsklaps vele Novem-subsidies voor PV afgewezen. Er was immers de EPR en die stapeling was ongewenst. De EPR was in februari 2001 vol verve gepresenteerd. Ik hoor het de ambtenaar van financiën nog zeggen: 'We zullen blij zijn als er grif gebruik gemaakt wordt van de EPR, want dan betekent het dat het een succes is!' We zijn precies anderhalf jaar verder en de EPR wordt alweer gekort, net als VAMIL, EINP, etc.

Een stabiel investeringsklimaat is volgens de minister van EZ noodzaak, maar telkens als de markt eindelijk de mogelijkheden van een bepaalde regeling heeft ontdekt, wordt die regeling weer ingetrokken. Dat de overheid onbetrouwbaar is, is inmiddels common knowledge, maar wat men de afgelopen jaren met zonne-energie uithaalt is werkelijk bij de beesten af!

Hendrik Gommer

Berichten voor in de PV-Nieuwsbrief zijn welkom! S.v.p. digitaal inzenden, kort en bondig, maximaal 25 regels: kies@zonnestroom.nu

De PV-Nieuwsbrief is gratis en wordt uitgebracht door Projectbureau MegaPV. Aan de inhoud kunnen geen rechten ontleend worden. Vermeende fouten graag doorgeven aan de redactie.

8. PV-Nieuwsbrief Kabinet valt!

Door Hendrik Gommer

En dus gloort er weer hoop op een gedegen regeringsbeleid. In de vorige nieuwsbrief meldden we dat het beleid voor PV bij de beesten af, de afgelopen jaren. Maar natuurlijk gold dat niet alleen voor PV. Naar aanleiding van de afbraakplannen van het kabinet stuurde de DE-koepel eind september een gedegen voorstel voor de gehele duurzame energie-sector aan het kabinet (zie bijlage). Wellicht dat de volgende ministersploeg zijn voordeel daarmee kan doen.

Ondertussen is de strop voor PV wel groot, want wordt de oude regeling nu voortgezet? Kan de EIA/VAMIL met ingang van 1 januari weer geopend worden? Of staat alles nu helemaal stil? Dat zou betekenen dat er nog meer verloren is voor de zonne-energiesector. We hoopten deze week op meer duidelijkheid voor nationale projecten. Zal die duidelijkheid er nu nog wel komen of blijven alle projecten in de ijskast staan? Het land is inderdaad al een half jaar niet geregeerd en het lijkt erop dat dat nog een half jaar gaat duren. Dat is slecht voor ons land, slecht voor de economie en slecht voor zonne-energie.

GroenLinks start actie voor zonnepanelen

Op haar website en in het partijblad heeft GroenLinks een oproep gedaan om zonnepanelen te kopen. Opmerkelijk is dat deze partij slechts één leverancier (Beldezon) en één energiebedrijf (Echte Energie) aanprijst. De gedachte is goed, maar de uitvoering belabberd. Een oproep van een politieke partij om te kiezen voor zonne-energie is prima, maar het aanprijzen van één bedrijf is wel erg 'gedurfd'.

Projectbureau MegaPV werd van verschillende kanten op de actie gewezen en heeft zijn bezorgdheid bij het partijbureau kenbaar gemaakt.

GroenLinks is de enige partij die onomwonden voor flinke investeringen in PV kiest en verdient daarom de steun bij de komende verkiezingen van iedere voorstander van duurzame energie. We hopen dan ook dat zij snel zal kiezen voor het stimuleren en bevechten van zonne-energie voor alle bedrijven en niet enkele bedrijven een voorkeursbehandeling geeft.

Hier noemen we alvast enkele bedrijven die tegen dezelfde voorwaarden en prijs een doe-het-zelf pakket kunnen/willen leveren: www.scheutensolar.nl (Zuid Nederland), www.the-sun-factory.nl (Noord Nederland), www.everaarts.nl (Friesland) en www.burowilders.nl (Zuid-Holland).

Als u niet kiest voor Echte Energie maar voor Nuon of Eneco kan men onder bepaalde voorwaarden bovendien nog extra MAP-subsidie krijgen, zodat de terugverdientijd verkort wordt naar drie jaar!

Weinig nieuws

De nieuwsbrief is korter dan normaal. In feite komt dat doordat er de meeste grote projecten stilstaan door alle onduidelijkheden rond de subsidies volgend jaar. Wellicht volgende maand beter.

10. Open brief aan staatsecretaris VROM

16 oktober 2002

Geachte heer Geel,

De DE Koepel, die nagenoeg alle marktpartijen in de duurzame energie sector vertegenwoordigt, heeft kennis genomen van de voornemens van het kabinet met betrekking tot de stimulering van duurzame energie.

Overstimulering en free-rider effecten worden aangepakt. Stimulering door middel van REB wordt ingrijpend herzien. REB 360 (de doorsluis aan producenten) wordt geschrapt en REB 36i (het nihil-tarief voor afnemers van groene energie) wordt sterk verminderd. De faciliteiten voor groen beleggen worden beperkt. De EIA wordt in budget verlaagd, de EINP wordt afgeschaft, de DE-impuls wordt afgeschaft en de EPR wordt gewijzigd van een fiscale regeling in een subsidieregeling.

Tegenover al deze wijzigingen respectievelijk stopzetting van regelingen wordt een nieuwe MEP regeling aangekondigd.

De DE Koepel steunt plannen die het weglekken van Nederlands belastinggeld naar het buitenland tegengaan en free-rider effecten ondervangen. Uitgangspunt dient echter te zijn dat nieuwe en gewijzigde regelingen een verbetering inhouden en dat de verdere introductie van duurzame energie in Nederland een aanzienlijke impuls krijgt. Met andere woorden, de nieuwe en gewijzigde regelingen dienen minimaal een compensatie te bieden zodanig dat investeerders in-

en gebruikers van duurzame energie worden gestimuleerd om het in Nederland te installeren potentieel te benutten om o.a. de 10% doelstelling te 2020 te realiseren.

Voor twee onderwerpen willen wij graag specifiek aandacht vragen; de beoogde MEP regeling en de stimulering van gebouwen duurzame energie. Onze voorstellen betreffen een effectieve en door de marktpartijen gedragen invulling van de beoogde regelingen. Een spoedige effectuering hiervan voorkomt dat investeerders en initiatiefnemers nog langer wachten, waardoor momenteel de markt dreigt terug te vallen in plaats van een puch te ondergaan.

De nieuwe MEP bijdrage komt rechtstreeks ten goede aan de producent die in Nederland groene energie opwekt en die invoedt op het Nederlandse net. Daarmee wijkt Nederland niet af van vergelijkbare regelingen in België, Duitsland, Spanje en Engeland. In deze landen wordt ook uitsluitend die groene energie gestimuleerd, die in dat betreffende land geproduceerd is.

De bestaande stimuleringsmaatregelen boden een goede basis voor investeringen in nieuw productievermogen. Na publicatie van het Strategisch Akkoord, de regeringsverklaring en de gepresenteerde miljoenennota zijn lopende initiatieven gestopt en op handen zijnde investeringen afgeblazen. Investeerders en initiatiefnemers wachten eerst de nieuwe maatregelen af. Het is van het grootste belang dat op korte termijn duidelijkheid wordt gegeven om nieuwe investeringen in duurzame energie in 2003 te activeren

De DE Koepel pleit voor een MEP regeling waarbij onderscheid gemaakt wordt per bron én waarbij de investeerder voldoende zekerheid heeft over de continuïteit van de regeling en over de totale vergoeding. Helaas heeft het daar in het verleden vaak aan ontbroken. De nieuwe MEP regeling biedt de kans om hier een belangrijk knelpunt op te lossen. *Het integraal overnemen van de Duitse regeling biedt alle gewenste voordelen. Daarnaast is dit systeem al goedgekeurd door Brussel.*

Voor windenergie op land is op dit moment een lagere vergoeding toereikend dan voor windenergie op zee of voor PV zonne-energie. Voor bijstook van biomassa in bestaande centrales is een lagere vergoeding toereikend. Een diversificatie per bron biedt de mogelijkheid om alle bronnen, zowel die op korte termijn rendabel zijn, maar ook bronnen die op langere termijn essentieel zijn (zoals zonne energie- PV) in te zetten en waar nodig te ontwikkelen. De DE Koepel pleit daarom voor een MEP regeling met de volgende vergoedingen: *(deze vergoedingen zijn inclusief de bijdrage die producenten ontvangen vanuit het nihil tarief REB artikel 36i en inclusief de waarde van de grijze stroom. We gaan er daarbij vanuit dat EIA en VAMIL voor Duurzame Energie onverkort gehandhaafd blijven).*

- Voor zon-PV installaties een investeringsbijdrage (voor alle marktsegmenten) van 3,5 Euro/Wp en een vergoeding van 40 eurocent/kWh (teruggeleverd aan het net) gedurende 15 jaar.
- Voor windenergie op land 8,5 eurocent/kWh gedurende 10 jaar en voor locaties op zee gedurende 15 jaar.
- Voor installaties voor bijstook van biomassa in bestaande centrales 5 eurocent/kWh gedurende 5 jaar.
- Voor specifieke installaties voor de productie van bio-energie met een netto productievermogen groter dan 5 MWe 6 eurocent/kWh gedurende 10 jaar.
- Voor specifieke installaties voor de productie van bio-energie met een netto productievermogen van 0,5-5 MWe 8,5 eurocent/kWh gedurende 10 jaar.
- Voor specifieke installaties voor de productie van bio-energie met een netto productievermogen tot 500 KWe, 10,1 eurocent/Kwh gedurende 10 jaar.
- Voor waterkrachtinstallaties met een netto productievermogen tot 5 MW 6 eurocent/kWh gedurende 10 jaar.

Het onderscheid naar energiebron en in looptijd is niet uniek en wordt ook in andere landen toegepast. De aard en hoogte van een dergelijke regeling heeft (met name in Duitsland) de afstemming tussen effectief stimuleren enerzijds en beperking free rider effecten anderzijds al doorlopen en heeft eveneens de toets van Brussel doorstaan.

Op basis van een MEP regeling zoals hierboven aangegeven, zullen investeerders weer bereid zijn te investeren in uitbreiding van het in Nederland opgestelde productievermogen.

Ten aanzien van gebouwgebonden duurzame energie stelt de DE koepel dat de EPR vergoedingen voor alle daarin opgenomen duurzame energie toepassingen minimaal gehandhaafd blijven (inclusief de EPA toeslag) en tevens toegankelijk wordt gesteld voor projectontwikkelaars. Essentieel is dat uitputting van de middelen voor het einde van enig jaar wordt voorkomen. Om het vertrouwen van marktpartijen, investeerders en initiatiefnemers te herwinnen adviseren wij bovenstaand instrumentarium in te voeren voor een periode van minimaal 5 jaar.

Naast de beoogde EPR regeling pleit de DE koepel voor verdere verlaging van de Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC) tot 0,8 in 2004 en 0,6 in 2006. Voor de bestaande bouw is een vergelijkbare regelgeving vereist om het potentieel in deze sector te gaan benutten. Een dergelijke regeling kan aansluiten op de Europese Energy Performance Directive for Buildings die ultimo 2005 effectief zal zijn.

Wij zijn ervan overtuigd dat het gewijzigde beleid mogelijkheden biedt om een groot deel van de door de DE Koepel eerder gesignaleerde knelpunten op te lossen (*Notitie: Duurzame Energie in Nederland, prioriteiten voor een Toekomstig Duurzame Energiebeleid, juli 2002- DE Koepel*). Deze voorstellen leveren een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de Kyoto doelstellingen en dragen bij aan het versterken van de innovatiekracht van de Nederlandse industrie en de werkgelegenheid.

Wij zijn graag tot een nadere toelichting bereid.
Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "T.P. Bokhoven", with a long horizontal line extending to the right.

T.P. Bokhoven
Voorzitter DE Koepel

Cc: vaste kamer commissies van Economische Zaken en VROM